

ZAHTEVI GRUPE ZA SLOBODU MEDIJA

Imajući u vidu da su u Srbiji političkim, ekonomskim, socijalnim, administrativnim, pravosudnim i fizičkim pritiscima na medije i novinare ozbiljno ugrožene medijske slobode;

Imajući u vidu kontinuiranu diskreditaciju i diskriminaciju medija i novinara koji drže do profesionalnih i etičkih standarda i rade u interesu građana i javnosti;

Imajući u vidu da se u oblasti javnog informisanja ne sprovode zakoni i krše profesionalne i etičke norme;

Imajući u vidu neefikasnost državnih institucija u zaštiti sigurnosti novinara i slobode medija, a da neke od njih i ugrožavaju prava medija i novinara;

Imajući u vidu da stalno pogoršavanje situacije u oblasti slobode medija ugrožava demokratske procese u društvu, medijski pluralizam, pravo na dijalog o bilo kojem važnom političkom i društvenom pitanju;

Novinarska i medijska udruženja, novinari i novinarka, mediji, organizacije civilnog društva i građani i građanke okupljeni u neformalnoj Grupi za slobodu medija, od Vlade Republike Srbije i Narodne skupštine Republike Srbije zahtevaju:

1. Da predstavnici vlasti, prvenstveno najviši državni funkcioneri, prestanu sa javnim prozivkama i pokušajima diskreditovanja novinara i medija. Da Vlada, ministarstva, njeni članovi i predstavnici drugih državnih institucija, kada dostavljaju pozive za javne događaje, odgovaraju na pitanja novinara i zahteve medija za intervju i izjave, na jednak način, bez selekcije i diskriminacije, tretiraju sve medije koji poštuju Kodeks novinara Srbije;
2. Da nadležni državni organi po hitnom postupku rasvetle sve napade na novinare i slučajeve ugrožavanja njihove bezbednosti i pokrenu postupke protiv počinitelaca. Da hitno sprovedu i objave rezultate analize dosadašnjeg postupanja policije i tužilaštva u slučajevima ubistava i napada na novinare;
3. Da Ministarstvo kulture i informisanja odmah obustavi rad na novoj Strategiji razvoja javnog informisanja, zbog neodgovarajuće metodologije i strukture članova Radne grupe, koja je predstavnike najbrojnijih novinarskih i medijskih udruženja onemogućila da suštinski utiču na izradu ovog kapitalnog dokumenta. Posle izlaska četiri člana iz Radne grupe, ona je izgubila neophodan legitimitet. Da Ministarstvo kulture i informisanja, u dijalogu sa predstavnicima medijske zajednice i civilnog sektora, što pre utvrdi drugačiju metodologiju rada i strukturu nove radne grupe, kako bi Strategija razvoja javnog informisanja bila u najboljem interesu novinarske profesije, medija, njihovih izdavača i građana i građanki;

4. Da Narodna skupština Republike Srbije pokrene postupak razrešenja članova Saveta REM i da se prilikom postupka izbora novih članova Saveta otkloni mogućnost uticaja izvršne i zakonodavne vlasti na predloge drugih predlagača. Skupštinski odbor za kulturu i informisanje nije nadležan da ispituje podobnost članova koje su izabrali ovlašćeni predlagači, niti Skupština da odbije da se izjašnjava o predlozima za izbor članova Saveta. Izmenom Zakona o elektronskim medijima, definisati takve kriterijume izbora članova Saveta koji bi obezbedili da kandidati budu profesionalci dokazani u svom radu, koji imaju nesporan moralni kredibilitet. Da se, izmenom Zakona, iz kruga ovlašćenih predlagača isključe organi vlasti i političke institucije.

5. Da se dosledno sprovedu zakoni koji se odnose na završetak procesa privatizacije medija, utvrđivanje nedržavnog vlasništva u Politici, Večernjim novostima i Dnevniku i povlačenje države iz vlasništva ovih novinskih kuća, kao i hitno brisanje JP Tanjug iz Registra privrednih društava, Tanjugovih servisa iz Registra medija i prestanak rada agencije, na osnovu Odluke Vlade Srbije od 3. novembra 2015. godine;

6. Da se omogući zakonom garantovana uređivačka i poslovna samostalnost i finansijska nezavisnost javnih medijskih servisa. U cilju zaštite njihove uređivačke nezavisnosti, Vlada Srbije da omogući Javnim medijskim servisima da se dominantno finansiraju iz takse, kao što je i predviđeno zakonom;

7. Da Ministarstvo kulture i informisanja, Komisija za kontrolu državne pomoći, Državna revizorska institucija, Komisija za zaštitu konkurencije, Uprava za javne nabavke i Savet za borbu protiv korupcije, u okviru svojih nadležnosti, kontinuirano sprovode nadzor i kontrolu trošenja sredstava za projekte na konkursima za sufinansiranje medijskih sadržaja, javnih nabavki za pružanje medijskih usluga i sponzorstva i donatorstva iz javnih prihoda;

8. Da Vlada Srbije formira nezavisnu komisiju koja će analizirati sistem sufinansiranja medijskih sadržaja u javnom interesu i predložiti mere sprečavanja zloupotreba konkursa na svim nivoima. Da Ministarstvo kulture i informisanja, kroz normativne izmene i dopune, precizira uslove i kriterijume donošenja odluka na konkursima za finansiranje medijskih programa i uvede delotvoran mehanizam za osporavanje odluka o dodeli sredstava, pre nego što ona budu utrošena;

9. Da se poboljša radni položaj novinara kroz striktnu primenu Zakona o radu, u delu poštovanja radnih prava i osnova radnog angažovanja u radnom odnosu i van radnog odnosa, i primenu Zakona o sprečavanju zlostavljanja na radu.

10. Da Vlada Srbije obezbedi izvršenje rešenja Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti koja nisu izvršena, da sama postupa po svim zaostalim zahtevima za pristup informacijama i da ubuduće po tim zahtevima postupa u

zakonskom roku, na način propisan Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja;

11. Da se sveobuhvatno i dosledno uredi oglašavanje državnih organa i drugih organa vlasti izmenama zakona o javnim nabavkama ili donošenjem Zakona o oglašavanju organa javne vlasti;

12. Da Ministarstvo pravde formira nezavisnu komisiju za izradu evidencije i analizu sudskih postupaka protiv izdavača medija, urednika i novinara, u skladu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava. Zahtevamo dosledno poštovanje autorskih prava u medijskoj sferi i takvu izmenu Zakona o autorskim pravima koja će sprečiti finansijske pritiske na izdavače medija kroz presude sa prekomernim novčanim iznosima za kršenje autorskih prava, takođe u skladu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava;

13. Da Vlada Srbije usvoji dodatne podsticajne mere i olakšice štampanim medijima i regionalnim i lokalnim medijima, koje su taksativno nabrojane u dosadašnjoj Strategiji razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji, ali do sada ni jedna od njih nije primenjena, i da razmotri mogućnost utvrđivanja obaveznog procenta izdvajanja iz budžeta lokalnih samouprava za projektno sufinansiranje medijskih sadržaja od javnog značaja.

Beograd, 14. novembar 2017.

Grupa za slobodu medija